

سرشماری ارزو...

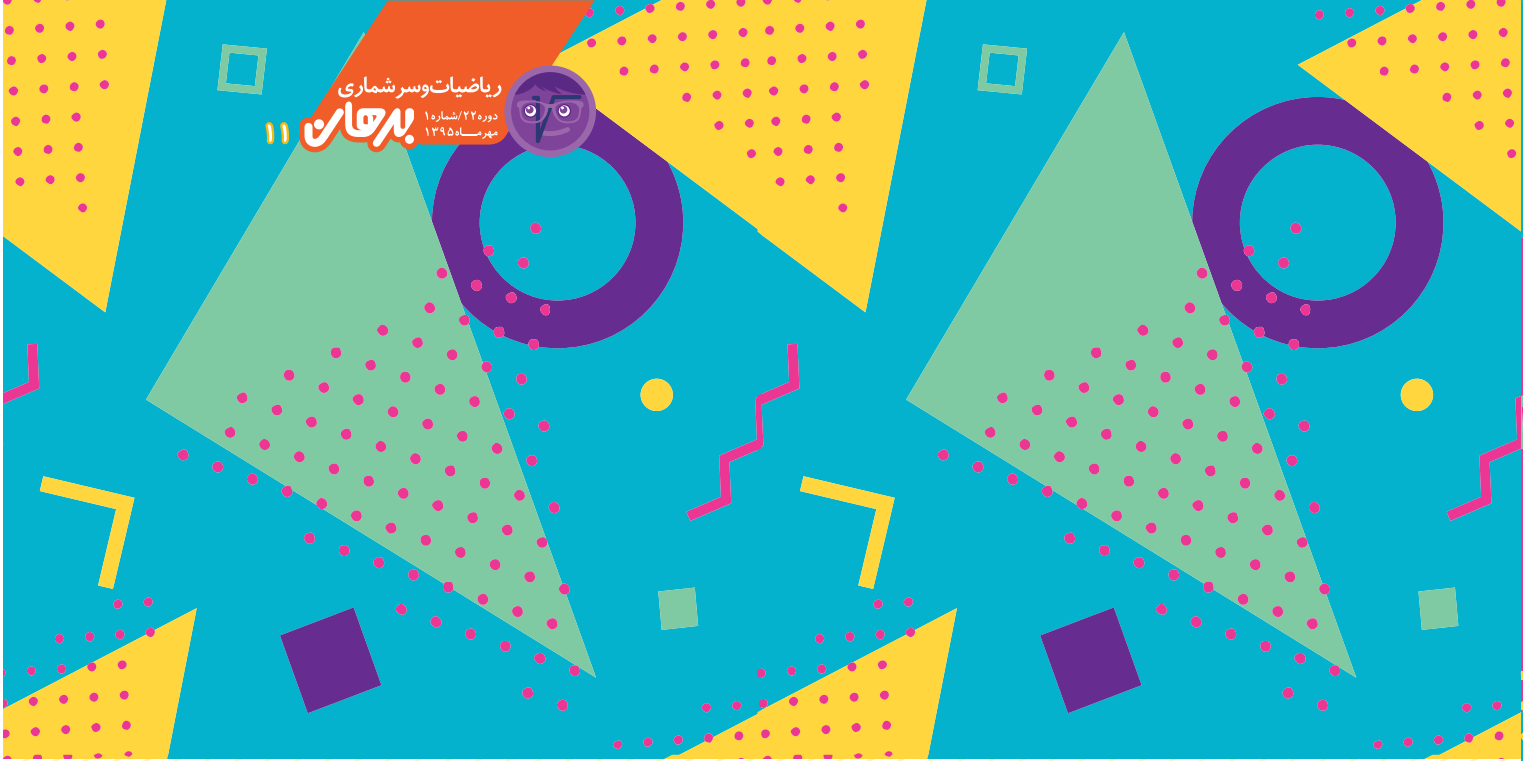
سرشماری ارزان

• حسین نامی ساعی

تاریخچه سرشماری در ایران

در سرشماری تمام افرادی که در یک کشور زندگی می‌کنند، شمارش می‌شوند. در ایران هم مانند بسیاری از کشورهای دنیا سرشماری اجرا می‌شود تا بدانیم چقدر جمعیت داریم و طی دو سرشماری، جمعیت کشور چه تغییری کرده است. اولین سرشماری رسمی در ایران حدود ۲۰ سال قبل از انقلاب اسلامی و در سال ۱۳۳۵ انجام شد. بعد از آن هر ۱۰ سال یک بار سرشماری عمومی نفوس و مسکن اجرا شده است. بعد از انقلاب اسلامی نیز مرکز آمار ایران سرشماری‌ها را براساس برنامه زمانی قبلی، یعنی هر ۱۰ سال یک بار اجرا کرد. از سال ۱۳۸۵، سرشماری‌ها هر ۵ سال یک بار اجرا شد و از سال ۱۳۳۵ تاکنون در مجموع هفت سرشماری اجرا شده است و در مهر و آبان سال جاری هم هشتمین سرشماری عمومی نفوس و مسکن اجرا می‌شود.

اولین بار که معنی «آمار» را فهمیدم، زمانی بود که دانش‌آموز سال چهارم دبستان «داریوش» سابق و «معراج» کنونی بودم و آن هم وقتی بود که آقای ابراهیمی، معاون دبستان و یا به اصطلاح آن موقع، ناظم دبستان داریوش پشت بلندگو رفت و گفت: «دانش‌آموزانی که برای اردو ثبت‌نام کرده‌اند، زودتر پول‌هایشان را بیاورند و ثبت‌نامشان را نهایی کنند تا ما بدانیم چند نفر به اردو می‌آیند، چند تا ماشین لازم است، چند تا ناهار و شام باید برایشان آماده کنیم و خلاصه بدانیم که با چند نفر و چطوری طرفیم!» تقریباً بسیاری از مفاهیم آماری در این چند جمله آقای ابراهیمی نهفته بود؛ یعنی جمع‌آوری اطلاعات، مرتب کردن اطلاعات و داده‌ها، نتیجه‌گیری، و برنامه‌ریزی براساس آن. از آن موقع که دانش‌آموز دبستان داریوش بودم تاکنون زمان زیادی گذشته است و امروز اطلاعات من درباره آمار خیلی بیشتر از آن زمان شده است. برای مثال، حالا من معنی دقیق آمار، سرشماری و خیلی موضوع‌های دیگر مربوط به آمار را خوب می‌دانم و دوست دارم شما هم بدانید.

اهمیت سرشماری

کد مثل «کد رهگیری» است که خانواده باید آن را پیش خود حفظ کند و بعد از اینکه مأمور سرشماری به درب منزل شما آمد، آن کد را به مأمور سرشماری تحویل دهید. بسیاری از فعالیت‌های اقتصادی، تجاری، اجتماعی و فرهنگی از طریق اینترنت انجام می‌شوند و با استفاده مفید از این ابزار، دنیا به دهکده کوچکی تبدیل شده است که با سرعت و صرف زمان کوتاه فعالیت‌ها در آن انجام می‌شود. کشور ایران نیز از این امر مستثنا نیست و می‌بینید که در کشور ما نیز با استفاده از اینترنت بسیاری از کارهای بانکی، پرداخت قبضه‌ها، ثبت‌نام‌ها و... انجام می‌شوند.

اجرای سرشماری برای هر کشور لازم است، چرا که داشتن آمار دقیق از جمعیت برای مسئولان کشور اهمیت دارد. برای مثال، وقتی معلمان می‌خواهند از شما امتحان بگیرند، باید آماری از تعداد شما در اختیار داشته باشد تا بداند چند برگه امتحانی برایتان آماده کند و هنگام آزمون در اختیارتان قرار دهد. یا مثلاً همان چند سال پیش در دبستان داریوش، زمانی که آقای ابراهیمی، ناظم دبستان، گفت که برای اردو پول‌هایتان را بیاورید تا ثبت‌نامتان را نهایی کنیم، در واقع منظورش این بود که بداند چند نفر در این اردو شرکت می‌کنند، تا از یک طرف برای دانش‌آموزان وسیله آباب و ذهاب تدارک ببیند و از طرف دیگر به مقدار کافی غذا، آب و دیگر ملزومات را پیش‌بینی و تهیه کند. فایده این اطلاعات دقیقی که ما در اختیار مأموران سرشماری قرار می‌دهیم، در نهایت عاید خود ما می‌شود و در واقع به پیشرفت، توسعه عمران و آبادی استان، شهر، محل یا روستای خود کمک کرده‌ایم.

سرشماری سال ۹۵ چگونه انجام می‌شود؟

نمی‌دانم می‌دانید یا نه که سرشماری امسال به دو صورت انجام می‌شود: حضوری و اینترنتی. خب احتمالاً همه با سرشماری حضوری که مأموران خانه به خانه به مردم مراجعه می‌کنند، آشنا هستید. دومین سرشماری که امسال برای اولین بار در کشور به صورت سراسری اجرا می‌شود، غیرحضوری و اینترنتی است. در سرشماری اینترنتی که صفحه آن از ۳ تا ۲۴ مهر به مدت ۲۰ روز فعال است، شما هر زمان که فرصت داشته باشید، با نشانی www.sarshomari95.ir

در مرورگر خود وارد صفحه سرشماری می‌شوید و به دقت و آرامش اطلاعات خواسته شده را وارد می‌کنید. پس از تکمیل فرم سرشماری و تأیید آن، سیستم به شما یک کد می‌دهد. این

سرشماری اینترنتی چه مزایایی دارد؟

کارشناسان مرکز آمار ایران جمعیت ایران را در سال ۱۳۹۵، ۷۹۲۳۹۷۴۰ میلیون نفر و تعداد خانوار را در این سال ۲۵ میلیون برآورد کرده‌اند.

فرض بر این است که تعداد خانوار در هر حوزه، ۱۲۰۰ خانوار باشد. هر مأمور برای هر خانوار ۱۳ دقیقه وقت صرف می‌کند. در صورتی که خانوار به روش اینترنتی فرم خود را تکمیل کرده باشد، تنها سه دقیقه طول می‌کشد تا مأمور کد آماری را از خانوار دریافت و ثبت کند و به سراغ خانوار بعدی برود.

اگر این ۲۵ میلیون خانوار تنها با روش حضوری سرشماری شوند، با دانستن اینکه هر مأمور برای سرشماری یک خانواده به صورت میانگین ۱۳ دقیقه زمان نیاز دارد، پس با یک محاسبه ساده ریاضی به صورت زیر خواهیم داشت:

خانوار	دقیقه
۱	۱۳
۲۵۰۰۰۰۰۰	$x = 13 \times 25000000 = 325000000$

۳۲۵۰۰۰۰۰۰ دقیقه، یعنی ۵۴۱۶۶۶۷ ساعت و با فرض هشت ساعت کاری در روز برای هر مأمور می‌شود: $\frac{5416667}{8}$ که تقریباً برابر ۶۷۷۰۸۳ روز است.

بله، اگر یک مأمور به‌تنهایی این ۲۵ میلیون خانوار را سرشماری کند، ۶۷۷۰۸۳ روز طول خواهد کشید. پس اگر قرار بر این باشد که کار سرشماری در کشور ظرف یک ماه یا ۳۰ روز

تمام شود؛ $\frac{677083}{30} = 22569$ نفر مأمور سرشماری برای

سرشماری ۲۵ میلیون خانوار مورد نیاز است. هزینه دستمزد، ایاب و ذهاب، و خورد و خوراک یک مأمور طی این ۳۰ روز بیش از ۳ میلیون تومان است. حالا با فرض سه میلیون تومان هزینه برای یک مأمور سرشماری در یک ماه، برای ۲۲۵۶۹ مأمور:

$$22569 \times 3000000 = 67707000000$$

شصت و هفت میلیارد و هفتصد و هفت میلیون تومان هزینه برآورد می‌شود؛ اما اگر سرشماری به‌صورت اینترنتی انجام شود، با توجه به اینکه تنها سه دقیقه طول می‌کشد تا مأمور سرشماری کد آماری را از یک خانوار دریافت کند، با محاسباتی مشابه آنچه که انجام شد، تعداد مأموران سرشماری برای ۲۵ میلیون خانوار به ۵۲۰۸ نفر کاهش می‌یابد و هزینه سرشماری نیز به ۱۵۶۲۴۰۰۰۰۰۰ (پانزده میلیارد و ششصد و بیست و چهار میلیون) تومان می‌رسد که اختلاف آن با سرشماری حضوری

$67707000000 - 15624000000 = 52083000000$ پنجاه و دو میلیارد و هشتاد و سه میلیون تومان می‌شود. آری با سرشماری اینترنتی حداقل پنجاه و دو میلیارد تومان صرفه‌جویی می‌شود. آیا فکر کرده‌اید که با این پنجاه و دو میلیارد تومان چند مدرسه و یا درمانگاه می‌توان ساخت؟